

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTRV. 18.
TELEFON ŠTRV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Naš denar.

Poštno-čkovni zavodi, ki so bili naj-
močnejši ravno v prečanskih krajih, so
bili te dni centralizirani. Če bi bila ta
centralizacija pravilno izvedena, da bi
pomenila izboljšanje poslovanja, ne bi
bila centralizacija niti napačna. Toda pri
nas se ni izvršila administrativna cen-
tralizacija, temveč denarna.

Centralizaciji pa je za petami sledila
odredba, da je treba denar centralizirati
in prva posledica tega je bila, da je šlo
na desetine milijonov dinarjev iz Slove-
nije v beograjske banke. In to v času,
ko trpi Slovenija največje pomanjkanje
denarja in ko se bori naše gospodarstvo
vsled visokih obresti za svoj obstoj.

Danes moramo poročati o novi posledici
centralizacije denarja poštne č-
kovnega zavoda. Vsi vi Ljubljančani, ki
ste se veselili, da uzrete nasproti Narod-
nega doma novo lepo stavbo čkovnega
zavoda, ste se grdo prevarili. Te stavbe
ne bo, ker je čkovni zavod že kupil hišo
za svoje prostore in sicer hišo Jadran-
sko-podunavske banke nasproti pošte.
Gospodariji Jadransko-podunavske ban-
ke so danes vsled mladinske zločinske
boje proti Jadranski banki — beograj-
ski bankirji. Ti so takoj s prevzemom
Jadranske banke pričeli likvidirati vsa
podjetja Jadranske banke, ker so na Slo-
veniji, sedaj ko imajo slovenski denar,
desinteresirani. V zmislu te njihove des-
interesiranosti so tudi prodali hišo na-
sprti pošte in zato ne dobi Ljubljana
nove stavbe, zato bodo ljubljanski obrt-
niki ob zaslužek.

Okoli 5 milijonov dinarjev bi veljala
gradnja hiše čkovnega zavoda. Ta de-
nar bi prišel med naše obrtnike, pod-
jetnike in trgovce. Toda vsi upi so sedaj
pokopani, ker se hiša ne bo gradila.

Kakih šest stanovanj bi bilo v novi
hiši. Ni sicer dosti, ali šest rodbin bi
vendarle prišlo do stanovanja. Tudi nade
teh so pokopane, ker hiša zavoda se ne
bo gradila.

S hišo čkovnega zavoda bi dobila
Ljubljana nov okrasek in naša lepa Ale-
ksandrova cesta bi bila skoraj popolno-
ma zazidana. Tudi te nade za lepoto
Ljubljane vnetih prebivalcev se ne bodo
uresničile, ker hiša čkovnega zavoda
se ne bo zidala in mesto ljubljanskih
obrtnikov bodo pospravili denar beo-
grajski bankirji.

In kdo je kriv, da gre naš denar iz
Slovenije in da imajo od našega denar-
ja dobiček drugi? — Tisti, ki so v vladi,
ki pravijo, da mora Slovenija iti čez drn
in strn za beograjske mogotce! Čisto od-
več pišejo mladinski listi na dolgo in na
široko o zgodovini pomilostitve dr. Žer-
java, ker ta zastarana stvar ne zanima
nikogar v tej meri, da bi izpremenil
svoje mnenje. Javnost zanima, kam gre
denar Slovenije in tu naj nastopi dr. Žer-
jav in doseže, da bo ostal denar, ki je
v Sloveniji zbran, tudi v Sloveniji.

Ampak o tej stvari mladinski listi
molče in da o tem molče, je višek nji-
hove krivde. Ker ta molk dokazuje, da
mladini niso več svobodni in da morajo
pritrčiti vsemu, kar zaukazujejo njihovi
gospodarji, pa če bi v tem bila tudi go-
spodarska smrt Slovenije.

Slovenski narod pa je še veliko pre-
mislil in tudi prekretek, da bi hotel
gospodarsko umreti in zato se bo boril za
svojo gospodarsko samostojnost. In da
ponovimo, kar smo že enkrat rekli: V
gospodarstvu je največji argument za
avtonomijo. Tisti, ki jemljejo Sloveniji

Seja narodne skupščine.

Beograd, 26. marca. Včerajšnja do-
poldanska seja skupščine se je pričela
ob 9.30. Uvodoma je poročal skupščin-
ski tajnik, da je pridržal Pašić sremski
mandat in prideta tako v skupščino za
mesto Beograd Ljuba Živković, za
Banjaluka pa poslanec Kecmanović
(s. d.). Minister Stojadinović si je prid-
žal črnogorski mandat in postane tako
poslanec za okrožje Bela Cerkev-Panče-
vo Rumun dr. Joca Z. n. Dr. Korošec si
je pridržal ljubljanski mandat. Tako po-
stane poslanec tudi urednik Kremžar.

Ko so bile izvršene še druge formal-
nosti in je predsednik Subotić odgovoril
poslancu Smodeju na njegovo interpela-
cijo zaradi predsednikovega napada na
duhovnike, je dobil besedo

univ. prof. Polić.

Govoril je mirno in stvarno in vsa
skupščina ga je poslušala z največjo po-
zornostjo. Povdarjal je, da nasprotuje
obznana določilom ustave in da ni bil
ministrski svet kompetenten za raztegni-
tev obznane na HRSS. Obznana je bila
sklenjena samo proti komunistom, kar
pa HRSS ni. Tudi potem, ko je prijavil
Radić pristop v seljačko internacionalo,

je pridržala HRSS svoj program, ki je
paciističen in ne revolucionaren. Da
je temu tako, je razsodilo tudi zagreb-
sko sodišče, ki je radi tega razsodilo, da
je treba pustiti dr. Mačka in tovariše na
svobodo. Odklanja vse očitke o neob-
jektivnosti hrvatskih sodnikov. Ti so
nasprotno svojo objektivnost dokazali in
to v najtežjih časih. Da ni HRSS komu-
nistična, sledi tudi iz tega, ker tvorijo
HRSS samo kmetje, ki so povsodi na-
sprotniki komunizma. Polićev govor je
mestoma izzval burno oporekanje vlad-
nih poslancev, dočim je opozicija vihar-
no pritrdjevala njegovim izvajanjem.

Za Polićem je govoril minister Uzu-
nović. Radićeva stranka, da je s pri-
stopom v seljačko internacionalo postala
komunistična. Tega, da se ne more
tajiti. Verifikacijski odbor ni sklepal
na podlagi kakih aktov upravne oblasti,
marveč na podlagi zakonov. Zakon o za-
ščiti države obstoji in vlada je dolžna,
da ga uporablja. Nato je govoril Uzun-
nović še o zvezah Radića s tujino.

Ko sta govorila se radićevca Kova-
čević in Urojić, je zaključil pred-
sednik seja in napovedal prihodnjo za
danes dopoldne.

Pred odločitvijo.

Beograd, 26. marca. Vlada je imela
včeraj cel dan neprestane konference.
Poodini ministri so konferirali s Pašićem,
na katerega so napravili velik utis
govori hrvatskih poslancev, zlasti govor
Urojića. Popoldne sta Pašića posetila
min. Šurmin in Krsta Miletić, nato pa
Marko Gjuričić, general Hadžić in Du-
šan Peleš. Po konferenci pri Pašiću je
bil Gjuričić okoli 18. sprejet v avdijen-
co v dvoru. Nato je kralj sprejel še Pe-
leša. V parlamentu so se vršile pogoste

konference šefov bloka, ki so se spo-
razumeli glede tehnične razdelitve opo-
ziционálnih govornikov. Hrvatski se-
ljački klub in JMO sta imela svoje se-
je, ki so bile tehnične značaja. Dolo-
čeni so govorniki za daljno verifikacijsko
debatu. Danes bo na seji skupščine
govoril za blok sporazuma dr. Šuperina,
med tem ko bosta Pavle Radić in dr.
Trumbić govorila neposredno pred od-
ločitvijo v plenumu narodne skupščine.

parlamentarne ankete od najvplivnejših
faktorjev.

GOVOR PAVLA RADIĆA BO ODLO- ČIL.

Beograd, 26. marca. Na podlagi govo-
ra ministra Uzunovića se je splošno mi-
slilo, da so se radikali že odločili za raz-
veljavo mandatov HRSS. Ker pa zboru-
je radikalni klub šele danes, se smatra,
da odločitev še ni padla. Pašić in Maksi-
mović sta zahtevala govore Polića, Ko-
vačevića in Urojića. Nestrpno pa se pri-
čakuje govor Pavla Radića, ki bo za
sklep radikalov odločilen. Šefi opozicije
so zato sklenili, da govori Pavle Radić
že danes. Za najmilejšo rešitev se sma-
tra sklep, da posebna parlamentarna
anketa v treh mesecih ugotovi, če je
HRSS komunistična ali ne. Ta doba bi
bila nekaka preizkušnja za HRSS, če je
v resnici usvojila deklaracijo bloka. Iz-
gleda, da bo parlamentarna anketa dej-
stvo.

to, kar je po vseh zakonih njeno, tisti so
propagatorji avtonomije.

Ti ljudje pa so tudi največji škodljivci
države. Komu bo v korist, če bo Slove-
nija obubožala? In Slovenija mora ob-
ubožati, če se ji jemlje denar, ki je njen
in brez katerega mora propasti vse slo-
vensko gospodarstvo. Ko se to zgodi, po-
tem pa naj država gleda, kje bo dobila
davke. Obubožana Slovenija jih ne bo
mogla dati.

Centralizacija našega denarja proti
am se nadaljuje in škoda postaja vedno
večja. Naši mladinci pa, pod katerih vlad-
do se vse to godi, molče in so zadovoljni,
da morejo preganjati naše uradništvo.

Takšen je položaj in ne čudimo se tr-
govcu, ki je dejal, ko je zvedel za pre-
poved stavbe čkovnega zavoda: »Ko ne
bomo ničesar več imeli, tedaj pa dobimo
avtonomijo!«

Važne izjave Radića.

Zagreb, 26. marca. Včeraj se je novi-
narjem ponudila prilika spregovoriti z
Radićem na hodniku zapora nekaj besed.
Na vprašanje, kaj misli o sedanjem
političnem položaju je Radić odgovoril:
»Vprašajte mojega sinovca Pavla Radi-
ća, on je predsednik hrvatskega seljač-
kega kluba in on ima stvarno in formal-
no legitimacijo, da govori v imenu kluba
in HRSS. Karkoli izjavi on, to je isto,
kar bi tudi jaz rekel. Njegove izjave ve-
žejo tudi mene.« Na vprašanje, ako bi
podpisal protokol sporazuma, če bi bil
izpuščen na svobodo, je Radić odgovoril:
»Bi. To se samo po sebi razume. Jaz se
s protokolom sporazuma popolnoma strin-
jam, ker ga je podpisal tudi Pavle Radić.
To je isto, kakor če bi ga podpisal
jaz. Politiko hrvatskega seljaškega kluba
popolnoma odobravam in ona je ob-
vezna tudi za mene.« — Daljni razgovor
med Radićem in novinarji ni bil več mo-
goč.

»STARI SE LEADER OZBILNO ZAMISLIO.«

Zagreb, 26. marca. Današnji »Jutar-
nji list« prinaša s posebne strani članek
... Stari se leader ozbilno zamisli. ...
v katerem piše, da stari voditelj radi-
kalne stranke ne smatra situacije za do-
volj razbistreno in da ni mogel vplivati
na verifikacijski odbor, marveč je z ori-
jentalnim mirom čakal na daljni razvoj
stvari. Hotel je prisiliti opozicijo, da pre-
cizira svoje stališče, kar se je zgodilo
dne 22. t. m. v narodni skupščini, ko je
prečital Davidović deklaracijo bloka. Ta-
ko se je situacija pomaknila naprej. On
je imel stvaren razlog, da se je zamislil
v situacijo, pa je tudi na poslednji seji
kluba svoje stranke naglašal, da je si-
tuacija opasna in da je treba sklepe o
razveljavi mandatov HRSS umakniti.
Stari leader radikalne stranke ima iz-
redno dobre živce. Moral je v teh dneh
razmisliti vse dalekosežne posledice
razveljavljanja mandatov HRSS. Moral
je oceniti tudi naš zunanji položaj in
je končno uvidel, da je vendar absurdno
in opasno imputirati hrvatskemu naro-
du, ki je seljački narod, da bi prešel h
komunistom. Moral pa je tudi premisli-
ti, kake interese bo imel od tega, ako
vidi v Hrvatih komuniste, ko oni na-
pram komunistom nikdar in nikoli niso
imeli nobenih obveznosti. To pa je tem
manj verjetno, ker je on skozi 20 let na-
glašal svoj pacifizem in to tudi v času,
ko je prihajal v stik s seljačko interna-
cionalo v Moskvi. Stari radikalni leader
mora vedeti, da je dosti strankarskih
prepirov in da je tako stanje pogibel
tudi za staro konsolidirano državo, kar
pa naša ni. Zavedati se mora odgovorno-
sti, ako ne pride torej sedaj do bratske-
ga sporazuma.

NOVINARJI ZA SVOBODO TISKA.

Beograd, 26. marca. Centralna uprava
JNN je imela 24. in 25. t. m. svoje seje,
na kateri so bili zastopani novinarji iz
vse države. Vsi so enodušno obsodili
vladni načrt tiskovnega zakona.

PREISKAVA PROTI RADIĆU SKORAJ KONČANA.

Zagreb, 26. marca. Preiskava proti
Radiću se približuje svojem koncu.
Ako ne bo kakih novih dogodkov, bo
predpreiskava zaključena 1. aprila. Do-
sedaj je bila zaslišana večina svedokov.
Radić živi po navadi, čita časopise in se
uči španskega jezika.

Ivan Jelačin ml.:

Mladinska gonja proti meni in naskok na Ljubljansko kreditno banko.

Ze dva meseca vodita »Slov. Narod« in »Jutro« sistematično kampanjo proti moji osebi. Navidezni povod tej gonji je dal moj ukrep, da sem kot predsednik Zveze trgovskih gremijev preprečil uporabo gremijalne dvorane za političen shod SDS. Na podlež napade omenjenih listov dal sem že slovenskemu trgovstvu javen odgovor v »Narodnem Dnevniku« in »Slovencu«. Razventega sem na mnogih običnih zborih trgovskih gremijev podal svoja stvarna pojasnila, ki jih je trezno misleče narodno trgovstvo z odobravanjem vzelo na znanje. V svoji obrambi pa nisem doslej nikdar in nikjer javno povedal glavnega vzroka, zakaj me »Jutro« in »Slov. Narod« tako besno in infamno napadata, ker sem hotel s svojo obzirnostjo preprečiti, da bi se zavleklo v časopisno polemiko gospodarsko vprašanje izredne važnosti, ki naj bi se raje brez hrupa in brez škode za slovenski narod in našo državo rešilo v tihi, četudi srditi borbi, med prizadežimi krogi. »Slov. Narod« z dne 24. marca t. l. pa me je odvezal te obzirnosti in molčečnosti. Naj torej izve slovenska javnost, v čem tiči pravi in glavni vzrok vse te gonje gotovih dvoživk in »državotvornih nacionalnih patriotov« okoli »Jutra« in »Slov. Naroda« proti moji osebi.

»Slov. Narod« objavlja kleveto, da sem si znal pri Ljublj. kreditni banki preskrbiti kredit po izjemnih pogojih, dočim so drugi trgovci plačevali višje obresti. Na ta neosnovan očitke sploh ne odgovarjam in se mi tudi ne zdi potrebno zahtevati kake izjave od banke, ker se zavedam popolne korektnosti v svoji poslovni zvezi z imenovanim denarnim zavodom. V ostalem pa tudi ta infamnost edino zasleduje nizkoten cilj škodovati mojemu ugledu, ki ga kot trgovec in privatnik uživam v slovenski javnosti in omajati zaupanje v vseh onih do mene, ki poznajo čistost in smer mojega delovanja pri Ljublj. kreditni banki.

»Slov. Narod« dalje trdi, da sem hotel izpodrinuti sedanjega predsednika tega zavoda in se polastiti vodstva banke, kar pa baje celo najožji moji »priganjači« niso odobraval. To je druga kleveta, ki naj bi škodovala mojemu dobremu imenu in ki jo kot zlobno perfidnost odklanjamo. S temi besedami pa je »Slov. Narod« izblebel, kakaj tej gospodi nisem všeč. Povedal je, da sem jaz tisti predzrež, ki odločno in vztrajno že poldrugo leto brani narodno slovensko posest Ljublj. kreditne banke pred grabežljivo-stjo gotovih anacionalnih špekulantov, ki hočejo spraviti ta solidni najstarejši in največji slovenski bančni zavod v žrelo inozemskega kapitala, ter ga izrabljati v svoje namene slično, kot so delali z »Jadransko banko« v Ljubljani in s »Slavensko banko« v Zagrebu.

Ko so se v jeseni leta 1923. pojavili mladinski bančni eksponenti ter zahtevali, da se jim odpre vrata v Ljublj. kreditno banko, češ da imajo kot lastniki večjega paketa delnic tega zavoda pravico do zastopstva v upravi, svaril sem bivši upravni svet in vodilne faktorje banke, naj bodo previdni pred to gospodo, katere poslovne metode so prizadejale slovenskemu gospodarstvu že več-

stomilijonsko škodo in nešteto socialnega zla. Uklonil sem se takrat besedam starejših mož, ki so radi ljubega miru in iz bojazni pred slično kampanjo, kot so jo izvesti ljudje vodili proti »Jadranski banki«, takoj pri prvem naskoku — v resnici brez potrebe — kapitulirali ter koncedirali omenjenim »interesentom« eno tretjino zastopstva v upravi, sicer pod gotovimi pogoji, katerih pa novi »prijatelji« še do danes niso izpolnili. Od tistega trenutka pa je postalo sovražstvo mladinov do mene prav brezmejno in je doseglo svoj višek v zadnjem času, ko je po mladinskih začetih »Slavensko banko« v Zagrebu prevzela dunajska »Länderbank«, ki jo hoče sedaj pod »nacionalnim« plaščem Trboveljske družbe vsiliti potom fuzije Ljublj. kreditni banki in obenem zavladati nad tem zavodom samim. V svojem načrtu imajo tudi prenos centrale tega zavoda v Beograd. Če se njihove namere uresniči, potem je Ljublj. kreditna banka za vedno prenehala biti, kar je bila Slovencem do danes.

Izvedeli so po svojih ovaduhih, da jaz še vedno tvorim z drugimi odločnimi možmi kader večine delničarjev, ki se upirajo najnovejšemu nasilstvu in zato ta gnusna gonja proti meni. Infamnost prvega reda pa tvori očitke, da hočem izpodkopati tla predsedniku banke dr. K. Trillerju, kateremu sem pred plenurno sejo izjavil, da mi bo v največje zadoščenje če ostane on po srečno izvojevanem boju saj še 25 let predsednik tega zavoda, mesto da ga ob letošnjem 25-letnem jubileju malodušno prepusti grabežljivim rokam ljudi, ki so postali prava šiba božja za slovenski narod. Zavzel sem mesto v upravi tega zavoda še pod predsedstvom pokojnega dr. Tavčarja, ki je tudi meni zapustil del duševne dedščine, katere do danes še nisem zapravljal in jo skrbno čuvam pri izvrševanju svoje funkcije v tem zavodu. Če je čut odgovornosti napram narodni slovenski javnosti ravno v meni prišel do takega izraza, da me smatra mladinska gospoda za glavno oviro pri dosegu svojih namenov, tedaj bo vsak pošten Slovenec vedel primerno oceniti metode teh anacionalnih mamonistov in pa — moje delo v obrambo slovenske posesti Ljublj. kreditne banke. Reči pa moram resnici na ljubo, da celo resni in solidni domači nemški gospodarski krogi odločno obsojajo ta nov mladinski poizkus z Ljublj. kreditno banko, ker priznavajo dosežene uspehe v razvoju tega zavoda previdnemu in konzervativnemu vodstvu in pa pravico Slovenije do lastnega, ali inozemstva in Beograda neodvisnega domačega zavoda.

Če nimajo vsi gospodje poleg mene v upravi tako močnih živcev in tako trdne hrbtenice, da vzdrže do zadnjega sovražni naval in preprečijo grdo nakano na škodo slovenskega naroda in naše države, tedaj niti senca krivde ne bo padla name, kajti jaz hočem ostati do zadnjega čuvar dosedanje smeri v vodstvu in obrambi slovenske posesti tega zavoda.

Organizacija francoske zunanje trgovine.

(Od našega pariškega poročevalca.)

Prvič po 20. letih je dosegla francoska trgovinska bilanca prebitke v izvozu. Francija je importirala leta 1924. za 40.132.000.000 frankov, dočim je eksportirala za 41.452 milijonov frankov. V mesecih januar in februar tekočega leta se je ta tendenca še okrepila, in francoski trgovski statistiki računajo za leto 1925. z eksportnim prebitkom najmanj 40 milijard frankov. Še bolj optimistična slika se nam nudi, ako si ogledamo posamezne vrste blaga bližje. Tako ostajajo številke za živila stacionarne, ali pa kažejo celo lahko zmanjšanje izvoza. Nasprotno pa rastejo silno številke za surovine vsake vrste pri uvozu, dočim kažejo polfabrikati in gotovo blago vsake vrste povišanje v nasprotni poročili. Iz teh števil je razviden velikanski razmah industrije in trgovine. Ako se v valutarno političnem oziru ne kaže primeren učinek, je utemeljeno to zgolj v preveliki prevadnosti francoskega izvoznika, kakaj številka onih dohodkov izvoza, ki se ne izmenjujejo v franke, se ceni na okroglih 20% celotnih dohodkov, torej na približno osem milijard frankov letno! Utegnilo bi se zdelo ne-

kam čudno, da se merodajni krogi v Franciji ne razburjajo posebno radi tega kupčenja deviz v inozemstvu na stroške domače valute, ter ne misli morda nikdo na to, da naj bi se uvedel davek na eksport deviz po nemškem vzorcu: Francozi so namreč trdno prepričani, da bo zmagal v tej zadevi končno vendarle zdravi človeški razum. Vsled neprimerno velikega kupčenja deviznih tirjačev v inozemstvu mora poleg tega, tako se zatrjuje v Franciji, postati »tajni pritisk« te množine tako velik, da bo imel »organizirani« potom za posledico izboljšanje franka.

V času, ko se pripravlja Francija na to, da postavi vse svoje trgovsko politično razmerje do večine tujih dežel na novo bazo, katere pogoj bodo zopet temeljne izpremembe v francoski carinski politiki, je velezanimivo, ako opazujemo materijalno in moralno organizacijo, ki jo je ustvarila republika, sicer prav na tistem, vendar pa z obudovanjem vredno doslednostjo in izborna dalekovidnostjo. Mogoče utegnejo taka opazovanja razdreti čudno legendo o nezmožnosti Francije

za velikopotezno ekspanzivno politiko na gospodarskem polju.

Vsa francoska trgovska propaganda — pri tem seveda ne smemo misliti samo na reklamo, tvori neskončno variiran in stopnjevan, kljub temu pa v temeljnih potezah enoten, mogočen organizem, ki mu stoji na čelu mož izredne energije in velikih talentov: Charmeil. Neposredni učinek njegovega biroja izhaja iz znanega »Office National du Commerce extérieur«, čigar ustroj in delovanje smo že obravnavali. Pred vojno je imela Francija, kakor večina drugih držav, v glavnih mestih inozemstva bolj ali manj dobro opremljene trgovske zbornice, ki so operirale na svojo pest in, ki niso imele z diplomatičnimi zastopniki navadno nobenih stikov. Neredko se je celo zgodilo, da so delali v takih stvarih popolnoma neizkušeni poslaniki in odpravniki poslov naravnost proti trgovskopolitičnim interesom. Pametno, sporazumno sodelovanje je bilo na vsak način popolnoma izključeno. Temu je odpomogel zakon z dne 25. avgusta 1919. Vsakemu francoskemu diplomatu se prideli kot Eminence grise ataše za trgovske zadeve, ki je v resnici mnogo več, kot samo svetovalec in tehnični izvedenec. Njegov položaj je od diplomatičnega zastopstva kakor tudi od celega ministrstva za zunanje zadeve popolnoma neodvisen, tako, da ta ataše v vseh slučajih, ki se tičejo njegovega resorsta, diplomatično pisarno lahko naravnost prisili, da primerno upošteva njegove ideje in predloge. Posebno v Nemčiji ne utegne biti neznan, kakšno vlogo so igrali tam v prvih predvojnih letih »Commerciaux-ix«. Njihov delokrog je izredno obširen. Zasledujejo vse industrijsko in trgovsko življenje dežele ter pošiljajo o njem tajna poročila na svojega neposrednega in edinega predpostavljene, na ministra za trgovino in industrijo; natančno poročajo o pogojih, pod katerimi more delati francoska industrija v tuji deželi; potom svojih birojev dajejo vsa pojasnila tudi posameznim firmam in gredo pri tem tako daleč, da poiščejo v posameznih slučajih sami posredovalce in agente privatne industrije. Delovanje francoskih trgovskih zbornic v inozemstvu se niti od daleč ne more primerjati z energičnim in smotrenim delom teh večinoma mladih moči, ki jih izberejo na kar najbolj skrben način: trgovski minister se odloči pri svoji izbiri na podlagi predloga komisije, katere večino tvorijo zainteresirani veletržci in industrijalci. Izvoljeni dobijo kratkoročen mandat, ki se podaljša samo, če dokaže posredovalec prav dobre uspehe. V celoti utegne biti pač okrog 50 kompetenc, ki služijo na ta način v vseh delih sveta trgovsko politični ekspanziji Francije. Tekom kongresa »conseillers-ov du commerce extérieur« v Lyonu je govoril prvič generalni ravnatelj Charmeil o delovanju svojih agentov, in sicer se je poslužil — sicer samo nekoliko, toda prav frapantnih — primerov: »Direktni intervenciji« »commerciaux-ix« je pripisovali, da imajo z malimi izjemami vsa glavna mesta Evrope avtomobile francoskih znamk. »Oni so dosegli, da so izpodrinili v štirih velikih državah francoski kemični in optični produkti konkurenco znanih nemških izdelkov.« »Prvič v zgodovini oddaja neka nordijska država zgradbo velikega parnika za osebni promet francoski ladjedelski tvrdki.« »Francoska letala se uporabljajo v najoddaljenejših deželah.« »Daleč je treba omeniti, da se razteza delovanje trgovinskih atašejev tudi na intelektualno in umetniško življenje v inozemstvu: Oni prirejajo med drugim razstave francoske književnosti, katerih uspeh je povsod jako velik.

Tako velikanskega delokroga se seveda ne more poveriti posameznim osebam. Francija ima dandanes v vseh večjih državah takozvane »offices commerciaux«, ki so popolnoma neodvisni od trgovskih zbornic, in katerih naloga obstoji predvsem v tem, da odstranjujejo tehnične težkoče, ki bi zamogle ovirati francosko trgovino z dotičnimi državami. Vzemimo kot primer »office commercial« v Barceloni, katerega poročilo je ravno na razpolago. Tekom enega leta je nastavil ta office 427 agentov in zastopnikov v Španiji. Organiziral je znanstveno razstavo knjig, objavil številne propagandne spise, odgovoril na več kakor 100.000 vprašanj, ter poravnal 325 procesov in spornih zadev med francoskimi firmami in španskimi odjemalci potom razsodišč.

Vsa organizacija francoske zunanje trgovine se vzdržuje seveda iz francoskih bužetarnih sredstev, pri čemur je omeniti kot kuriozum, da dobi marsikatera trgovska delegacija višjo podporo kakor politični odpravnik poslov ali poslanik. Poleg tega funkcionalna izborno, predvsem namenjen za specialne smotre propagande, še drug sistem, ki se vedno bolj razvija: To je sistem prostovoljnih davkov izvoznikarjev. Pobirajo se ti davki procentualno od blaga, ki je bilo eksportirano potom posebnega posredovanja »offices« ali »commerciaux-jev«. Kontrola zneskov, ki jih donaja ta prostovoljni davek je ne mogoča, trdi pa se, da je prekoračil ta privatni bužet lansko leto 120 milijonov frankov.

Igileva Češka.

V nedeljo so se vršile v Jiglavu občinske volitve, ki so končale s trdnjo češko zmago. S tem je padla zadnja nemška trdnjava na Moravskem. Zasluga za to zmago gre predvsem malim ljudem, ki so povsodi stebler nacionalne misli. Pravilno poudarja zato »Česke Slovo«, da je treba ravno v korist malih in srednjih ljudi usmeriti državno politiko. Te besede veljajo v polni meri tudi za nas, kar posebno jasno dokazuje vedno večja moč Trboveljske družbe in tujih velebank med nami.

Pri volitvah je nastopilo 22 skupin in je bil torej Maribor s 14 listami daleč potis-

njen v ozadje. Nekatere liste so imele naravnost neverjetno slab uspeh, tako lista hišnih posestnikov, ki je dobila cela dva glasa. Volitev se je udeležilo 18.414 volilcev.

Od 42 mandatov so dobili Čehi 25, Nemci pa 17 mandatov. Vse nemške stranke so napredovale, dočim so skoraj vse češke, z edino izjemo našim mladim sorodne narodno-demokratske stranke, napredovale.

Od čeških strank so dobili: narodni socialisti 1229 glasov in 3 mandate (pri zadnjih volitvah 518 glasov in 2 mandata), socialni demokrati 2556 glasov, 6 mandatov (3001 gl. 9 m.) agrarci 308, 1 m. (325), komunisti 1786, 4 m., klerikali 1057 gl. 2 m. (507), obrtniki 719 gl. 2 m. (541), nar. demokrati (češki mladini) 510 gl. 1 m. (995), skupina »Za Česko Jiglav« 726 gl. 2 m., češka narodna stranka 437 gl. 1 m., realistični klub 726 gl. 2 m. in štiri liste skupaj 34 glasov.

Od nemških strank so dobili: Freieheitepartei 1578 gl. 4 m. (425), soc. demokrati 806 gl. 2 m. (8332), nemški kršč. socialisti 1491 gl. 4 m. (4347), nemška volilna skupina 206 gl. 1 m., Heimatspartei 1725 gl. 4 m., obrtniki 877 gl. 2 m. in skupina »Za nemško Jiglav« 38 glasov.

Jiglava je s tem trdnjo v čeških rokah!

Politične vesti.

— Krivda za svetovno vojno. V »Novem Životu« je objavil Ljuba Jovanović obširen odgovor na kampanjo Sare Durham in dokazal, da je ta neprijateljica našega naroda falzificirala mesta iz njegovega članka, da je mogla tako izdelati svojo obtožbo o srbski krivdi. Jovanović navaja nato obširno, kako je bil vedno proti vsaki iredentistični politiki in zlasti proti atentatom. Gospodičin Durham bi svetoval, da se ponudi v službo — našim mladim. Ti namreč uporabljajo slične metode.

— Dr. Žerjavov govor. Podajamo ga seveda le na kratko. Uvodoma svojega govora je dejal dr. Žerjav, da v Sloveniji ni bilo terorja in če je bil, ga je izvajala edinole duhovščina. Zloraba katoliške vere, da je že postala državni problem, ker da ogroža verski mir v naši državi. Nobena cerkev se ne sme mešati v notranje spore naroda. V državi je samo ena suverenost, ona države (in mladinov — je pozabil dostaviti dr. Žerjav na očitke Smodeja. Očitki glede utihotapljanja in ne žele nobenih verskih sporov kulturne prirode. Nato je odgovarjal dr. Žerjav na očitke. Očitki glede utihotapljanja 6 ljenja 6.000.000 K so neosnovani. To da se je očitno nekoč nekemu klerikalcu, pa se je pozneje izkazalo, da je bil očitke brez podlage. »Kar se tiče pomilostitve uglednega trgovca, imenujem g. Smodeja,« je dejal dr. Žerjav, »ordinarnega lažnika,« če trdi, da je zahteval Žerjav od njega za trgovčevu pomilostitev četrt milijona kron. Obširno je govoril dr. Žerjav o aferi Agro-Merkur in dejal, da se je vse, kar se je zagrešilo, plačalo in da je njegovo prošnjo za pomilostitev priporočil tudi dr. Korošec. Sicer pa da more »po petnajstih letih iznesti te stvari pred skupščino samo tak plemenit katoliški duhovnik, kakor je gospod Smodej.« (Ta argument bo »Jutro« bralce posebno razveselilo. Op. ur.). Ko je še govoril dr. Žerjav o korupciji, o kateri da se pri nas pretirano mnogo piše, je zaključil dr. Žerjav svoj govor. Govor dr. Žerjava je bil torej na izredni idejni višini in upamo, da bodo naši bralci v bodoče temeljito revidirali svoje mnenje o državnih talentih dr. Žerjava.

— Volilni boj v Nemčiji je že v polnem teku. Boj se vrši z vsemi sredstvi, vendar pa je bil potek še miren. Konservativci delajo s polno paro. Njih izgledi so se zmanjšali vsled kampanje, ki so jo pričeli nekateri prenapeti nacionalisti proti dr. Stresemannu, voditelju ljudske stranke. Ti nacionalisti so proti garancijskemu paktu, ki ga je ponudila Nemčija zaveznikom in označujejo ta korak kot izdajstvo. — Zelo agilni so demokrati, katerih šanse se stalno boljšajo.

— Hindenburg proti Ludendorffu. Volilni oklic desničarskega kandidata dr. Jarresa je podpiral tudi maršal Hindenburg, ki se je s tem javno izrazil proti kandidaturi svojega prijatelja Ludendorffa. Nastop Hindenburga je povzročil v Nemčiji precejšnjo senzacijo.

— Neuspeh fašistov na Češkem. V nedeljo dopoldne je prišlo v »Deutsches Haus« na Prikopeh v Pragi kakih 30 čeških fašistov. Vsi so bili oblečeni v črne srajce. Vredli so se k mizam, naročili pivo, plačali in nato zahtevali od nemških dijakov, da takoj odlože čepice in trake. Ker niso bili ti dovolj hitri, so navalili nanje in jih pričeli pretepiti, pri čemur se je posebno odlikovala neka fašistka. Prihitiela je policija in napravila takoj red. 4 fašisti so bili aretirani, ostali pa so morali povedati svoja imena. Češka javnost napad splošno obsoja in na narodno socialistično »Česke Slovo« piše: »Junaški čin naših črnosrajčnikov je končal torej s tem, da se je pojavil stražnik in nastopil. Niti pendreka ni bilo treba. Če ne bi pust že minul, bi mislili, da je šlo za maskarado.« In nato opozarja list, kako bo ta, sicer brezpomemben dogodek izabil nemški tisk.

— Pred obnovo poljsko-ruskih gospodarskih pogajanj. Iz Moskve se poroča, da namerava sovjetska vlada obnoviti gospodarska pogajanja s Poljsko. Pri tej priliki bo sovjetska vlada zahtevala spremembo čl. 22. riškega miru, po katerem ima Poljska pravico, da kontrolira tranzitni promet v Rusijo. Če bi Poljska na rusko zahtevo pristala, potem bi Rusija dovolila poljski industriji velike koncesije.

— Mussolini je ozdravil in imel z okna palače Chigi prvi govor po bolezni. Bil je sila bojevit in dejal, da so fašisti v pomladi in da se bo bo brezobzirno nadaljeval, in sicer proti vsem.

Neverificirani mandati.

Javnost se vprašuje, kaj potem, ako skupščina ne potrdi cele skupine mandatov, kakor n. pr. mandatov kadičeve stranke ali mandatov SLS v mariborskem okrožju. Nekateri, in to so zlasti oni »svobodomiselniki« politiki, ki se jim skomina po izpraznjenih mandatih in ki zaradi tega hočejo njih razveljavljenje, so mnenja, da je najenostavnejše, ako se za razveljavljene mandate razpišejo nove volitve. Popolnoma napačno. Bilo bi proti duhu proporcionalnega volilnega sistema in proti smislu našega za skupščinske volitve veljavnega volilnega reda.

Naš zakon o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino kraljevine SHS določa v členu 86 samo to-le: »Ako ostane po kakršnemkoli slučaju poslansko mesto prazno, se dopolni z osebo, ki je označena za namestnika onega poslanca, čigar mesto se mora dopolniti. Če je slučajno tudi mesto tega namestnika izpraznjeno, ali če ostane izpraznjeno mesto nosilca liste, se pozove v skupščino kandidat onega sreza, ki ima na tej listi največ glasov za srezi, ki so že zastopani v skupščini. To popolnitev izvrši narodna skupščina sama v petih dneh, odkar se je mesto izpraznilo, ter odredi, da se o tem obvesti oni, ki ga je treba obvestiti.«

Naš volilni zakon potemtakem sploh ne pozna naknadnih ali dopolnilnih volitev. To tudi v tem slučaju ne, ako bi bila slučajno vsa lista izčrpana. Dotični volilni okraj do izteka legislativne dobe pač nima svojega poslanca.

Ako torej skupščina n. pr. razveljavi vse Radičeve mandate, potem se za nje, ker velja isti motiv razveljavljanja tudi za namestnike in ostale srezke mandate, ne more izvršiti nova volitev. Ker naš zakon takih volitev ne predvideva. Je sicer velika vrzel v tem pogledu v našem zakonu o volitvah, ki bi bil na podlagi dosedanjih izkušenj sploh potreben noveliranja, toda preko nje ne moremo. Hrvatska po svoji večini ostane v tem slučaju do bodočih splošnih volitev brez poslancev. Bilo bi to povsem nenormalno in nemogoče stanje, ki bi je bilo mogoče ozdraviti le z razpisom novih splošnih volitev. Mogoče, da nekateri odločujejo politiki to željo in baš zaradi tega silijo na razveljavljanje celih skupin poslanskih mandatov. Kajti dejstva, da bi Hrvatska cela štiri leta

voščje ne bila zastopana v naši skupščini, bi niti naša »parlamentarna« vladana država ne mogla prenesti.

Se bolj pogočno bi bilo slediti mišljenju onih, ki so pobožnega mnenja, da je samo za izpraznjene mandate kratkoma razpisati nove volitve, ostale mandate v dotičnih okrožjih pa pustiti v veljavi. Ne glede na to, da — kakor rečeno — naš zakon dopolnilnih volitev ne pozna, bi bil s tako odredbo okraj naš volilni red, ki sloni na proporcionalnem volilnem sistemu. In ta sistem, njegova ideja bi bila potvorjena, ako bi samo za izpraznjene mandate razpisali nove volitve, na katerih bi bili deležni vsi prvotni volilci vseh prizadetih strank. Kajti na ta način bi se lahko z novimi mandati obogatila druge stranke, ki bi pri splošnih volitvah toliko mandatov nikdar ne dobile. Pravično bi bilo, da na dopolnilnih volitvah participirajo samo volilci osporjenih mandatov. Ker pa je to nemogoča stvar, zato je ob veljavi čistelega proporcionalnega volilnega sistema dopolnilna volitev za razveljavljene mandate, pri kateri bi pustili verificirane mandate nedotaknjene, nedopustna ter neskladna z duhom in smislom volilnega zakona. Če že pripustimo možnost dopolnilnih volitev v takem slučaju, ko je razveljavljena cela skupina mandatov iz več volilnih okrožij, potem je razpisati nove volitve za vse, za razveljavljene in za verificirane mandate. Samo na ta način bi prišla prava volja volilstva po duhu našega zakona do veljave.

Značilno je, da naš zakon o volitvah nima določil za dopolnilne volitve ter jih vobče ne predvideva. Popolnoma onostavno zategadelj ne, ker je bil zakonodavec (ustavotvorna skupščina) takrat še tako svobodomiseln, da je smatral za čisto nemogoče, da bi kdaj moglo priti do tako reakcionarnih eksperimentov, kakor je razveljavljanje celih skupin poslanskih mandatov in to zgolj iz političnih motivov, kar ni niti pravica skupščine. Skupščina ima samo pravico, da pregleda, so se li volitve vršile pravilno v smislu zakona ali ne in ima li poslanec kvalifikacijo po čl. 12.—13. zakona. Drugega nič. Naš parlament se je torej podal na napačno in zanj usodopolno pot, ko si lasti pravico, pretehtati politične nagibe državijanstva, zakaj in kako je volilo. Parlament si izpodkopa tla pod nogami.

Samostojni demokrati in sporazum.

Mladinski listi so se hoteli norčevati iz opozicije, češ kako smešno da razume sporazum. Norčevanje je bilo popolnoma deplasirano, ker bolj smešno kakor mladina, ne more nihče razumeti sporazuma. Samo čujte, kako je govoril o sporazumu mladinski govornik gospod dr. Paleček.

Dejal je: »Kadar se trije narodi sestanejo, da se sporazumijo, tedaj bo po naravnih zakonih zmagal tisti, ki je močnejši. Če se bomo torej sporazumevali kot trije narodi, potem bo rezultat tega sporazumevanja ta, da bodo med nami zmagovalci in premaganci. Toda tedaj more nastati zlasti za nas Hrvate zelo neugodna situacija, ker bi mogli Srbi postaviti kot prvo vprašanje: Kdo je v svetovni vojni zmagal, kdo je zmagovalac? In, gospoda, kadar se to vprašanje postavi in nanj odgovori, potem bo moral oni, ki bo proglašen za premaganci, nositi vse posledice premaganosti.«

Če se torej mi protivimo, da se sklepa med Srbi, Hrvati in Slovenci kot takimi sporazum, potem delamo to zaradi tega, ker nečemo, da bi bilo med nami zmagovalcev in premagancev, temveč hočemo, da bomo enakopravni bratje enega naroda in ene države.«

Argumentacija gospoda Palečka, ki je bil nekoč celo ban hrvatski, je tako hlapčevska, da je naravnost sramotna. Gospod Paleček je nasproten bratskemu sporazumu, ker bi tedaj zmagal močnejši. Pa kakšen sporazum je to, kjer odločuje sila močnejšega. Tak sporazum se sklepa v vojni, ker v vojni odloča samo sila. Bistvo sporazuma je ravno v tem, da se sklepa na podlagi enakopravnosti. Pravi sporazum se ne sklepa med

petimi milijoni Srbov in enim milijonom Slovencev, temveč med eno celoto, ki jo predstavlja srbski narod in drugo celoto, ki jo predstavlja slovenski narod. Če bi se sporazum sklepal na podlagi Palečkovih teze, potem bi moral biti efekt sporazuma ta, da bi imeli Srbi petkrat večjo besedo ko Slovenci, da bi bili Slovenci petkrat manj vredni ko Srbi. Da pridemo do takega rezultata, pa res ni treba nobenega »sporazuma«. Res sijajne pojme imajo mladini o enakopravnosti.

Se lepše pa je govorjenje o tem, kdo da je zmagal v svetovni vojni. Vsa čast srbskim zaslugam in smo gotovo zadnji, ki bi hoteli te zasluge tajiti. Toda na drugi strani tudi ne moremo pripoznati, da bi bile te zasluge tako velike, naše pa tako majhne, da bi morali biti mi vedno podrejeni Srbom. Vsaka reč ima enkrat svoj konec in tudi s srbskimi zaslugami se ne more večno argumentirati v notranji politiki. Prečanski kraji so itak srbske zasluge že več ko dovolj pripoznali in če se proti določbam mirovne pogodbe uporablja vsa vojna odškodnina edino za srbske kraje, je s tem Srbija že več ko plačana.

Argument hlapcev je argument samostojnih demokratov in nobeno čudo ni, če so radikalni govorniki dr. Palečka navdušeno ploskali. V tem je ravno stvar, da Srbi nikdar ne pozabijo na svojo čast, naši mladinski politiki pa so z dušo in telesom zapisani onim, ki jim dajejo politično moč v nagrado za njihovo servilnost. S servilnostjo pa ni mogoče skleniti nobenega sporazuma. In zato bi bil storil Paleček najlepše, če bi odkrito priznal, da je proti sporazumu, ker radikalni ne puste, da bi bil za. Tako je stvar!

Pisal je o izdajstvu izdajalskih Jelačinovcev, ki da je je obsodilo vse ljubljansko trgovstvo.

Dr. Ravniharja in druge kandidate bratskega sporazuma pa je v svojem žargonu imenoval »ljuliko izdajalskih arivističnih mandatolovcev, ki se skrivajo za »naprednimi« v resnici lažnaprednimi ter klerikalnimi priganjači dr. Ravniharjevih, dr. Ravniharjevih ter narodno-socialističnih frakcij.«

V drugem članku pod naslovom »Naša sramota« pa je napisal ta-le izliv svoje nizkotne gonje: »Vendar moramo pibiti, da je klerikalna zmaga v Ljubljani največja sramota, kar jih je doživela naša prestolnica. In kdo je zakrivil to sramoto? Tu si moramo pogledati odkrito v oči in obsoditi tiste žalostne figure v našem javnem življenju, ki so zgolj iz osebnih, poudarjamo osebnih motivov izdali napredno stvar in izročili Ljubljano klerikalcem. Ti zločinski izdajalci nosijo vso moralno odgovornost za našo narodno sramoto. Dr. Ravniharju se je posrečilo potegniti za seboj 843 naprednih volivcev in 843 volivcev je odločilo. Brez njih bi bil Korošec z vsemi nemškimi in komunističnimi trabanti propadel.«

Glede prvega članka je odgovorni urednik v preiskavi pripoznal, da ga je pred tiskom bral, da pa ni v njem niti kaj žaljivega, niti se žalitve ne tičejo zasebnih obtožiteljev, ampak samo — njihovih frakcij. Glede drugega članka se je urednik izgovarjal, češ da ga ni bil čital.

K razpravi urednika ni bilo. Prišel je samo njegov zastopnik g. dr. Knaflič. V svojem zagovoru je tudi on ponavljal, da v inkriminiranih člankih ni nič žaljivega, ampak samo — »dopustna kritika« (značilno je, kaj vse smatrajo uredniki mladinskih časopisov za — »dopustno kritiko«, op. ur.), da ti članki ne merijo naravnost na zasebna obtožitelja, ampak splošno na njune frakcije, sicer pa da nastopa dokaz resnice.

Sedaj je bilo pričakovati, da bo obtoženi urednik nastopil dokaz za to, kar je v resnici hotel očitati in tudi očital obtožiteljema, namreč za »izdajstvo«. Toda nič o tem. Ponudil je n. pr. le dokaz o tem, da so se mandatolovci skrivali za »naprednimi« in kleri-

kalnimi priganjači dr. Ravniharjevih in narodno-socialističnih frakcij.

Dr. Ravnihar kot zastopnik obtožbe je izjavil, da bi z veseljem pozdravil dokaz za očitke izdajstva in bi se takemu dokazovanju čisto nič ne protivil, v svesti si, da tak dokaz ne more uspeti. Hotel bi, da se ta zadeva razčisti. Toda proti obtožbenemu takozvanemu dokazu resnice mora odločno nastopiti, ker je neresen ter ima samo namen zadevo zavleči. Sodišče bi moglo upoštevati le dokaze, ki se opirajo na konkretna dejstva. Zsramovalac ako hoče biti prost kazni, bi se moral za utemeljevanje svojega zasramovanja sklicevati na nečastna dejanja žaljenega in ta dejanja bi moral dokazati. Obtoženec pa niti ne navaja takih činov, niti jih skuša dokazati.

Sodišče je zavrnilo obtožben »dokaz resnice« ter razglasilo sodbo, da se obtoženi odgovorni urednik spozna krivim žaljenja časti potom tiska ter obsodi v denarno globo 1000 Din, v slučaju neizterljivosti na pet dni zapora. Tudi mora razsodbo po nje pravomočnosti objaviti v »Slov. Narodcu«.

Obtoženec zagovornik je proti razsodbi priglasi ničnostno pritožbo.

Morala iz cele zadeve: calumniare audacter, semper aliquid haeret. Le drzno obrekuj, nekaj bo že ostalo! To je postala deviza mladinskega časopisja. Je to ena izmed mladinskih metod, ki so jih prav oni uvedli v naše pošteno domače življenje. In zato je prav, da pride tuintam kaka taka zadeva pred nepristranski forum, pred sodišče. Ne radi tega, da bi morda lekcija kaj izdala — so nepoboljšljivi grešniki in iz dna pokvarjeni —, ampak da jih vsa poštena javnost tembolj spozna, sodi in obsodi.

Bolgarski zakon o zaščiti države.

Bolgarsko sobranje je sprejelo zakon o zaščiti države in kralj Boris je zakon že podpisal. Bolgarska vlada se trudi, da bo zakon čim preje izvajan in z njegovo pomočjo vsaka opozicija proti vladi udušena.

Po tem zakonu ne more biti v nobeni javni službi, niti ne more biti poslanec, kdor pripada komunistični stranki. Na javni seji sobranja pa so poslanci, ki so veljali kot komunisti, slovesno izjavili, da nimajo nobene zveze z Moskvo in da je tudi nečejo imeti. Kljub temu pa je sobranje mandate vse petorice razveljavilo in dalo s tem lepo vzpodbudo našim vladnim strankam.

Originalna je odločba novega zakona, po kateri bo vsak, kdor je pripadal kakikoli boljši toli ali kakikoli organizaciji, ki se je borila proti vladi, takoj izpuščen na svobodo, če izda vladi svoje bivše tovariše. Manjka samo še, da se tem denunciantom obljubi nagrada in državna služba in nemoralnost bo dosežena v popolni meri.

Najbolj nezaslišan pa je šesti člen tega zakona. Po tem členu je kaznovan vsak, kdor

pismeno ali ustmeno napada vlado, s strogim zaporom od 3 do 8 let in z denarno globo od 50.000 do 800.000 levov. Z drugimi besedami se pravi to: Kdor je proti vladi, kdor kritikuje delo vlade, pa magari tudi iz idealnih vzrokov in magari, da je znan narodni delavec, bo zaprt, ker vlada je več kot država in več kot narod.

Hvala bogu, da je bila pri nas obznana sprejela, še preden so zagospodovali sedanji mogotci. Po izkušnjah z načrtom novega tiskovnega zakona bi se morali bati, da bi bila pri nas obznana še bolj kruta.

Kako malo pa pomagajo vse te drakonične odredbe, da to je ravno Bolgarska najbolj zgovoren dokaz. Nikjer ni vlada tako stroga, nikjer ni režim tako krut, kakor na Bolgarskem in vendar so umori na dnevnem redu in atentati pravilo. Drakonične kazni, zlasti če so krivične, niso še nikdar uplašile ljudi, temveč samo povzročile, da je postal boj bolj barbarski.

Dobro bi bilo, da bi tudi naši mogotci to upoštevali.

Vprašanje gospod. sveta in njegova zakonita ureditev.

Po zadnjih vesteh je stopilo vprašanje gospodarskega sveta v odločilen štadij in izgleda, da bo stopila ta gospodarsko tako važna institucija v doglednem času v akcijo.

Dne 21. t. m. se je vršila v Zagrebu seja trgovske in obrtne zbornice o zakonskem načrtu gospodarskega sveta, katere so se udeležile vse zagrebške gospodarske korporacije. Kakor je znano, se bo nadaljevala dne 26. t. m. v Beogradu anketa o gospodarskem svetu, katere se bosta udeležila tudi delegata zagrebških gospodarskih organizacij. Zakon o gospodarskem svetu bo sprejet z zakonom o proračunskih dvanajstih, tako da bo mogel čim preje stopiti v veljavo. Ker je bilo radi kratkega roka nemogoče posvetovanje o zakonskem predlogu, ki ga je izdalo ministrstvo za trgovino, se je omejila konferenca na ugotovljenje razlik med zakonskim načrtom ministrstva in predlogom, ki so ga skupno izdelale zagrebška, ljubljanska in beogradska trgovska zbornica na podlagi naročila zadnjega kongresa zbornice in združenj izvoznikarjev v Skopju. V tej smeri sta prejela tudi zastopnika zagrebških gospodarskih krogov gen. tajnik zagrebške trgovske in obrtne zbornice dr. Čuvaj in gen. tajnik dež. saveza industrijalcev Marko Bauer navodila za anketo, ki se ima vršiti dne 26. t. m.

Glavne razlike med načrtom trgovskega ministrstva in predlogom zbornice so sledeče:

Med tem, ko označuje načrt ministrstva gospodarski svet kot organ ministrstva za trgovino in določa, da se ima sklicati na zahtevo trgovskega ministra, naj bo po predlogu trgovskih zbornic »gospodarski parlament« popolnoma avtonomen organ. Tudi glede volitev članov gospodarskega sveta obstoji bistvena razlika. Vladni načrt urejuje volitev članov v gospodarski svet tako, da predlagajo zbornice trgovskemu ministru od vsake organizacije po dva člana, med katerima voli trgovski minister. Po predlogu zbornic pa volijo člane gospodarskega sveta zbornice in gospodarske organizacije same. Zakonski načrt vlade označuje vse šele oddelkov trgovskega ministrstva kot redne člane gospodarskega sveta. V predlogu zbornice pa so ti samo svetovalci brez glasovalne pravice.

Gospodarske organizacije, ki se bavijo že dve letu z ustvaritvijo gospodarskega sveta, so pripravljene v tem vprašanju odstopiti po možnosti od svojih zahtev, samo da omogočijo ustanovitev gospodarskega sveta.

V sobotni konferenci se je ostro kritiziralo in odločno obsojalo postopanje trgovskega ministrstva, posebno radi dejstva, da je bil zakonski načrt gospodarskega sveta izdelan brez sodelovanja gospodarskih organizacij. Pa to je že običajna navada sedanjih vladnih gospodov!

Prosveta.

Cerkveni koncert. Ravnatelj stolnega kora sv. Nikolaja g. skladatelj Stanko Premrl je priredil v ponedeljek zvečer s svojim zborom v stolnici koncert, katerega čisti dohodek je bil namenjen orglarski šoli Cecilijinega društva. Za cerkev dokaj številen zbor je zapel cerkvene, večinoma postnemne času primerne mešane zборе skladateljev Travnja, Foersterja, Premrla, Mava in dr. Kimoveca, med katerimi so bile najlepše Mavova »Sv. rožni venec«, dr. Kimovec »Zdrava o nebes kraljica« in posebno ljubka, harmonično dražljiva »Jezus je majhen« za ženski zbor z orglami. Petje stolnega zbora je bilo lepo, dinamično dovolj niansirano in je kazalo vestno pripravo. Orglarski part je pohvalno oskrbel g. Heri Svetel. — G. St. Premrl, ki je že dolgo znan kot prvovrsten igralec na orglah, je igral Fressobaldijevo »Passacaglio«, dalje Bachovo »Fugo« v C molu, Springerjev preludij iz koralne sonate, Bossijevo prelepo »Molitev« in Guilmantovo II. orgelsko sonato (Allegro, moderato, Larghetto, Allegro vivace). V vseh točkah se je izkazal posebno moj-

stra v registriranju. Koncert je bil razmeroma dobro obiskan in bo orglarska šola s čistem dohodkom gotovo dobila nekaj podpore.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 26. marca »Pepehuh«. Red D. Petek, 27. marca »Vdova Rošlinka«. Red A. Sobota, 28. marca ob 15. uri popoldne »Veronika Deseniška«, dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Četrtek, 26. marca zaprto. Petek, 27. marca »Don Juan«. Red C. Sobota, 28. marca »Don Pasquale«, premijera. Izven. Nedelja, 29. marca ob 15. uri pop. »Mignon«, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Širite Narodni Dnevnik!

Dnevne vesti.

— **CENJENIM NAROČNIKOM — ZAMUDNIKOM.** Minule dni smo Vam razposlali opomine, iz katerih je natančno razvidno, koliko dolgujete še na zaostali naročnini ter Vas prosimo, da se poslužite opominom priloženih položnic in nakažete dolžni znesek. Vsem, ki do 6. aprila t. l. ne bodo izpolnili svoje dolžnosti napram listu, bomo list ustavili, zaostalo naročnino pa iztirjali. — Uprava »Nar. Dnevnika«.

— **Konstatiramo,** da gospod Fran Stupica še do danes ni sklical izrednega občnega zboranja ljubljanskega gremija, pa čeprav bi po pravilih gremija moral to storiti. Konstatiramo dalje, da je bil gospod Stupica izvoljen samo za načelnika gremija, ne pa tudi za njegovega komandanta. Med trgovci vladajo namreč še vedno liberalni nazori in zato so med njimi komandanti nemogoči. Naj to g. Stupica blagohotno upošteva!

— **Naša politika.** Včerajšnje »Jutro« poroča s ponosom o seji Narodne skupščine, na kateri je govoril dr. Zerjav. Na kakšnem nivou je bila ta seja, naj pokaže par citatov iz »Jutra«: »Zerjavove batine klerikalnim klevetnikom.« To je debelo tiskani naslov poročila. Konec poročila pa izzvani v besedah: »Nagroma se je dvignil dr. Zerjav in Smodeju ogorčeno zabrusil v obraz: »Zopet lažeš. Obrekovalec, lump, nesramen lopov!« Minister Pribičević pa je dostavil: »Lažnjavec, bulja!« Burni klici: »Tako je!« — Ko so brali mladinski pristaši v »Jutru« poročilo o tej seji, so bili nemara silno zadovoljni in dejali: »Al' jih je!« Mi pa mislimo, da ni bila »slovenska« debata v skupščini nikomur v čast, najmanj pa imenu slovenskega naroda. Bil bi v resnici skrajni čas, da bi s tako politiko prenehali eni ko drugi.

— **Svetujemo »Slovenskemu Narodu« in »Jutru«,** da vendar enkrat že prenehata s svojo neslano pravljico, da je g. Jelačin dopisnik »Slovenca« in avtor člankov, ki se tičejo njegove osebe. Niso ljubljanski trgovci taki backi, da bi slepo poslušali mladinsko komando in naenkrat vrgli radi mladinske želje g. Jelačina ml. med staro šaro. Ljubljanski trgovci se zavedajo, da ima g. Jelačin ml. zasluge za trgovstvo in zato ga bodo branili in zato ga branijo in sicer iz lastne iniciative. Toliko o tej stvari za danes.

— **Naj sodišče razsodi!** Dr. Kramer je v včerajšnjem »Jutru« zapisal, da je zagrešil poslanec Smodej politično lopovstvo in da je lagal. Ker ni dr. Kramer poslanec, bi bilo dobro, da bi poslanec Smodej vložil tožbo, ker mislimo, da naše javno življenje vseeno še ni tako padlo, da bi se smelo iti preko takih očitkov z molkom. Isto velja glede očitka »Jutra«, da je poslanec Hohnjec prostaško lagal. Naj se gospodje le navdajo malo manj navdušeno pisati, pa tudi govoriti.

— **Kake pristaše ima nacionalni blok.** V svojem govoru je dejal Davidović med drugimi tudi sledeče: Gospoda, vi imate med četniki neresne ljudi do smešnosti, kakor na primer nekega de Galwitz, ki se je javno hvalil s svojim rodom in političnim prepričanjem in ki je govoril: Mati je bila Madžarica, oče čisti Prus, jaz pa sem Srbin radikal! Komentar naj napiše k temu »Slov. Narod«!

— **Kakor v starih časih.** »Jutro« piše, da je bil govor Smodeja samo zbirka »Slovenčevih« člankov. Skoraj dobesedno isto pa pravi o Zerjavovem govoru »Slovenec«. Mladini pišejo, da so klerikalci najbolj zaničevana skupina v parlamentu in skoraj isto pravi o mladinih klerikalci. Naša politika se navadno neverjetno dviga: Nazaj v blažene čase, ko je bil višek političnega boja v medsebojnem psovanju klerikalcev in liberalcev!

— **Kako si opozicija predstavlja sporazum,** vzklika zasmehujoč mladinsko glasilo. Zasmeh je čisto odveč, ker si opozicija sporazuma ne predstavlja, temveč ga je že sklenila. Drugo vprašanje pa je, kako si predstavljajo mladini, da bodo večno vladali proti volji slovenskega in hrvaškega naroda. Za tako predstavbo pa je v resnici treba imeti zelo bujno fantazijo.

— **Gospod prof. Pečovnik** nam sporoča, da še ni prejel dekreta o premostitvi. Ker so o premostitvi prof. Pečovnika hrvaški listi že poročali, izgleda, da so se mladini vendarle ustrašili javnega mnenja, ki brez izjeme odločno obsoja persekucijo uradništva.

— **Ivan Rakove umrl.** V ponedeljek je zatisnil v Kranju oči tamošnji veleindustrialec Ivan Rakove, zadet od srečne kapi. Pokojnik je bil znana, ugledna in priljubljena osebnost.

Bil je izvrsten gospodarski talent, vrl narodnjak in naprednjak, in sicer pravi narodnjak, ki ni maral za mladine. Dokaz zaupanja in ugleda, ki ga je užival pokojnik, je dejstvo, da je bil član številnih javnih korporacij. Nad 20 let je deloval kot občinski svetnik mesta Kranja, ob enem je bil član ravnateljstva mestne hranilnice. Dolgo vrsto let je bil član cenilne komisije za Slovenijo. Nad 24 let, do svoje smrti, je bil član trgovske in obrtne zbornice. Bil je tudi upravni svetnik Trgovske banke v Ljubljani. Svoje narodno in napredno prepričanje je dokumentiral med drugim tudi s tem, da je bil ustanovitelj Sokola v Kranju, ter je fungiral več let kot odbornik kranjske čitalnice. Sploh je bil od rane mladosti do svoje smrti član vseh narodnih in dobrodelnih društev v Kranju. Svojega prepričanja pa ni nosil samo na jeziku, marveč je bil pripravljen vsak hip k materijelnim žrtvam za narodne namene. Med drugim je daroval tudi lepe zneske za Sokola I. v Ljubljani in za trgovsko akademijo. Bil je jako družaben in vesel človek, zato je imel tudi izredno mnogo osebnih prijateljev. Bodi mu ohranjen blag spomin! — Prizadej rodbini izrekamo naše najiskrenejše sožalje.

— **Odlikovanja.** Nj. Veličanstvo kralj Aleksander je podelil zastavi jugoslov. akad. društva »Triglav« ob petdesletnici društva red sv. Save III. vrste. — Dr. Ivan Lah, profesor v Ljubljani, dr. Radovan Brečič, upravnik narodnega gledališča v Mariboru in Andra Mitrovič, direktor opere v Mariboru pa so odlikovani z redom sv. Save IV. vrste.

— **Iz sodne službe.** Imenovanje: Za predsednika okrožnega sodišča v Mariboru v 3. skupini I. kategorije je imenovan dr. Franjo Žihar, svetnik okrožnega sodišča v Celju v 4. skupini I. kategorije. — Razpisana mesta: Odda se mesto deželnoosodnega svetnika pri okrožnem sodišču v Celju in mesto sodnega predstojnika pri okrajnem sodišču v Brežicah. V obeh slučajih se odda tudi vsako drugo sodniško mesto, ki se izprazni zaradi oddaje razpisnega mesta ali pa drugače tekom razpisa. Prošnje je vložiti v obeh slučajih do 25. aprila t. l.

— **Iz zdravniške službe.** Zdravnik pripravnik dr. Jakob Turk je premeščen iz javne bolnice v Celju, v isti lastnosti, k dr. bolnici v Beogradu. — Dr. Anton Levec, začasni sekundarni zdravnik v Nišu je postavljen za zdravnika pripravnika v splošni bolnici v Ljubljani.

— **Iz šolske službe.** Okrajni šolski nadzornik za litjski okraj, Ivan Bezeljak je imenovan za šolskega upravitelja na mestni šolski manjšinski šoli v Ljubljani, učitelj Stanko Legat za upravitelja na VI. mestni deški osnovni šoli, učitelj Silvester v Bohinjski Bistrici za stalnega učitelja na II. deški osnovni šoli v Ljubljani, bivši učitelj in mariborski župan Viktor Grčar za stalnega učitelja I. moške osnovne šole v Mariboru, šolski upravitelj v Marenbergu Mirko Lešnik za stalnega šolskega upravitelja v Sv. Duhu. Upokojena je učiteljica v Šmartnem pri Kranju Ana Neubauer-Kren.

— **Iz poštne službe.** Prestavljeni so: Za pripravnika kategorije zvančnikov Maks Jereb v Ljubljani, za pripravnico, oziroma pripravnik v 3. skupino kategorije zvančnikov Katarina Butala v Črnomlju, Mira Subić, Katarina Vrhar in Vinko Poljak v Ljubljani; za pripravnika, oziroma pripravnico v 4. skupino izvrševati pregled bolnikov z akutnimi Blaznik v Zireh, Pavla Kurinčič v Šmarju pri Jelšah, Francka Vesenjak v Dolnji Lendavi in Ludvik Turk v Ljubljani. Upokojeni so: Uradnica Vidorada Leskovšek v Celju in poduradniki Anton Radovan, Josip Pristov in Andrej Senegačnik v Ljubljani.

— **Brezplačen zdravniški pregled.** Ministrstvo za narodno zdravje je odredilo, da morajo bakteriološke postaje v državi brezplačno izvrševati pregled zdravnikov z akutnimi boleznimi.

— **Prenos in prevoz poštinih pošilk.** Številka 29. »Uradnega lista« ljubljanske in mariborske oblasti prinaša pravilnik glede zaku-pa, prenosa in prevoza poštinih pošilk.

— **Zvišanje bolniške oskrbnine.** Oskrbnina za zdravljenje bolnikov v 3. razredu v bolnicah v Slovenjgradu, Murski Soboti, Ptuj in Brežicah je zvišana od 1. marca dalje na 28 Din dnevno.

— **Francoski dan na šolah.** Prosvetni minister je odredil, da se ima praznovati dne

26. t. m. po vseh osnovnih in meščanskih šolah »Francoski dan«. Vršila se bodo predavanja in nabirali se bodo mali prispevki za namene v vojni padlih francoskih junakov. Prosvetni minister je utemeljil to svojo odredbo s posebno brošuro, v kateri je obrazložil veliko požrtvovalnost, s katero je stala Francija za časa svetovne vojne Srbiji na strani. »Francoski dan« naj bo dokaz naše hvalečnosti za to prijateljsko požrtvovalnost in naklonjenost.

— **Železniška zveza med južnim Banatom in Rumunijo.** Dosegel se je sporazum za uvedbo neposredne železniške zveze med južnim Banatom in Rumunijo. Od Pančeva do Kikinde bosta vozila brzovlak in neposreden potniški vlak, ki bosta imela zveze z vlaki iz Rumunije.

— **Naredba ministra za agrarno reformo o postavljanju agrarnih veščakov.** Z rešenjem gornjega ministrstva št. 32895/24 so bili razpuščeni vsi občinski agrarni odbori. Namesto teh se je v smislu istega rešenja o priliki revizij zakupodaje zaslislavalo po potrebi po dva agrarna interesenta iz vsake občine. Ker se v praksi ta odredba ni obnesla, je minister za agrarno reformo izdal rešenje št. 54.650/24 potom katerega se smatrajo vsi občinski agr. odbori kakor tudi omenjeni ad hoc izbrani zastopniki razrešeni svojih dolžnosti. Obenem se pa povlastijo okrožni agrarni uradi, da zamorejo v slučaju potrebe iz vsake vasi z dekretom postaviti po dva agrarna veščaka izmed takih oseb, katere so uradu znane kot povsem nepristranske in nesebične osebe, katere osebe zamorejo in hočejo zastopati interese siromašnih upravičencev agrarne reforme. Te osebe bi bile posvetovalni organi agrarnih oblasti pri izvedbi agrarne reforme ter jih imajo agrarni uradi zapriseči. Njihova služba je častna in nimajo pravice zahtevati kakorkoli nagrado ali vrnitev stroškov za vršitev svojih dolžnosti.

— **Merkurjeva knjižnica.** Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo in Ljubljani preureja in izpopolnjuje sedaj svojo knjižnico, ki je svoj čas vesled izbruhu vojne prenehala s poslovanjem. Knjižnica bode članstvu že v kratkem na razpolago. Knjižnica bo imela poseben oddelek za trg. vajence in vajenke. Člani in prijatelji društva se naprošajo, da razne strokovne in leposlovne knjige, ki jih lahko pogrešajo, podare »Merkurjevi« knjižnici. Darovalci, ki žele, da pošlje društvo svojega slugo po knjige, naj to blagohotno sporoče po dopisnici ali telefonično (št. 552). Društvena pisarna je še vedno Gradišče 17, I. nadst.

— **Rockefellerjeva delegacija v Jugoslaviji.** V svrhu pregleda antimalaričnih institucij je prišla Rockefellerjeva komisija v Jugoslavijo. Ustavila se je najprej v Sarajevu, potem prepotuje Dalmacijo in Južno Srbijo.

— **Načrt zakona o določanju umetniške vrednosti.** V ministrstvu prosvete pripravljajo načrt zakona o določanju umetniške vrednosti in njeni zaščiti.

— **Morsko zdravilišče v Ulčini.** Ministrstvo za narodno zdravje je poslalo posebno komisijo v Ulčino, da prouči razmere ob jadranski obali Črne gore. Komisija je ugotovila, da bi bil Ulčina zbog svojih klimatičnih razmer pripraven za morsko zdravilišče. Vsled tega so ustanovili domači kapitalisti delniško družbo, ki prične že tekom letošnjega leta z zgradbo velikega hotela in modernega kopališča.

— **Neuspehi na srednjih šolah v Sarajevu.** Na nobeni srednji šoli ne dosegajo sedanjih uspehi predvojni; taki gorastni neuspehi, kakor jih beležijo ob koncu prvega semestra v Sarajevu, so pa vendar nekaj izrednega. V II. gimnaziji je padlo v nekaterih razredih 90% dijakov, v enem pa je padlo od 40 dijakov kar 38.

— **Član izvršnega odbora sovjetske Unije umrl.** Iz Moskve poročajo, da je umrl tam nenadoma eden izmed štirih predsednikov centralnega izvršnega odbora sovjetske Unije Narimanov. Svojo funkcijo je delil s Kallinjinom, Petrovskim in Cervjakom. Poleg tega je zastopal federacijo transkavkaskih republik.

— **Po smrti okraden iz osvetle.** Te dni se je zastrupil v Sarajevu zlatar Ivan Čorić, ker je trpel na fiksnih ideji, da ga preganjajo policija. Po njegovi smrti je vlomil v njegovo trgovino neki lopov ter odnesel za sto-tisoč dinarjev zlatnine. Na prodajni mizi je pustil list, na katerem so bile napisane sledeče besede: »Dragi brat, Tvoja duša ne bo videla nikdar nebes radi tega, kar si mi ti učinil. Jaz sem vzel svoje. Dolžan si mi bil,

pa sem se sam plačal.« Takoj drugega dne je prišla policija slaščičarja Miljutina Ilića, ki je tatvino priznal ter ukradene stvari vrnil.

— **Borba z volkovi v Hercegovini.** Pred nekaj dnevi smo poročali, da so se pojavile vsled hude zime po vaseh v Hercegovini tolpe volkov. Te dni se je pripetil interesanten, toda tudi nevaren slučaj. V selu Lipnik so tulili štirje volkovi okrog hiše Ignacija Belogorića. To je prebivalce hiše razjezilo, in gospodar Ignacij je zagrabil puško, odprl vrata ter ustrelil med besne zveri. Trije volkovi so se ustrašili in zbežali, dočim se je četrti vrgel na Ignacija. Junaki Srbin mu je potisnil brez pomišljanja obe roki v odprto žrelo, zagrabil z vsako roko eno čeljust ter je krčevito vlekel volku gobec narazen. Ko so mu že pojemale moči, so mu prihiteli sosedi na pomoč ter so pobili zver s sekirami. Ignacij je zadobil v tem neenakem boju nekaj težjih in manjših poškodb ter so ga prepeljali v bolnico.

— **Vlom v stanovanje upravnika sarajevskega gledališča** in najpopularnejšega srbskega pisatelja Branislava Nušića. V stanovanje Branislava Nušića v Sarajevu je bil izvršen te dni vlom. Vlomilci so odnesli 15.000 Din gotovine in zlato dozo z 52 briljanti, ki jo je dobil Nušić v dar od kralja Aleksandra. Ker so morali biti vlomilci o razmerah v stanovanju dobro informirani, se sumi, da so bili v zvezi z bivšo Nušićevo služkinjo, ki sedi že več kakor deset dni radi drugih deliktov v zaporu.

— **Pustolovščina vlomilca.** Izet Sehić, 17 letni mladenič iz Foče, se kljub svoji mladosti preživlja samo z vlomi in tatvinami in je pravi mojster svoje stroke. Izvršil je več vlomov, končno je bil aretiran in stražnik ga gnal na policijo v Fočo. Med potjo je stražnik utekel ter skočil pod vlak, ki je vozil baš v onem trenutku mimo. Oklenil se je vagonove osi ter se peljal v klobčič zvit do neke postaje, nakar jo je mahnil po š k svojem bratu v Sarajevu, kjer je že prvi dan pokradel trem kmetom listnice. Iz Sarajeva se je napotil v Breko. Ker se razume na brivski posel, je vstopil pri nekem brivcu v službo. Toda kmalu se je naveličal mirnega življenja. In ko je opazil nekega dne ob Savi privezano tovorno ladjo, ki se je pripravljala na odhod v Beograd, je splezal kakor maček po vrvi na parobrod ter se skril v notranjosti. Prišedši v Beograd, je ukradel takoj na postaji 3000 dinarjev, nakar se je odpeljal v Zagreb. Da zakrije svoj sled, je prodajal v Zagrebu smokve in rožiče. Pri tem pa je pridno proučaval zagrebške razmere. Uspeh tega proučavanja je bil ta, da je v kratkem vlomil v družbi treh tovarišev v neko trafiko ter pokradel ves tobak, za 4000 Din znanih in za 1250 Din gotovine. Tobaka so odnesli vlomilci okrog 100 škatelj. Te dni pa ga je končno vendarle doletela usoda. Prišel je v Fočo po domovnico. Policija ga je spoznala in ga spravila navarno.

— **Vlomi v Ljubljani.** Tekom zadnjih dni so vlomili neznani vlomilci v stanovanje poštne uradnice Olge Senica v Komenskega ulici št. 16. Odnesli so ji več komadov obleke, par lakastih čevljev in svilen dežnik v skupni vrednosti 5000 Din. Storišci so po izvršeni tatvini zaprli omaro, iz katere so stvari ukradli ter ključ, ki je tičal v vratih, odnesli. Takisto so vrata stanovanja pri odhodu lepo zaprli. Čudno je, da so pustili vse druge bolj dragocene predmete, ki so se nahajali v stanovanju, popolnoma nedotaknjene. Sploh je stvar nekam zagonetna. — V Šelenburgovi ulici je privabil zvenket izlozbeni šipe dva stražnika v bližino Severjeve trafike. Tam sta opazila, da je velika izlozbeni šipa razbita, po Kongresnem trgu pa je tekel neznan moški. Stekla sta za njim in pred sklopio sta ga ujela ter aretirala. Na policijo su ugotovili, da je bil aretiranec France Toni, kovaški mojster, stanujoč v Mostah. Toni je sicer vlom trdovratno tajil, kljub temu so ga pridržali v zaporu in sodniška preiskava bo dognala, če je možakar kriv ali nedolžen. Ko so tirali stražniki Tonija po isti poti v zapor, po kateri je bežal, so našli na cesti nekaj vlomilškega orodja. Sumi se, da ga je vrgel Toni med begom proč. Ubila šipa je bila vredna 2000 Din. — V noči na 23. t. m. je skušal neznan svetrovec vlomiti v trafiko Marije Jelar na Krakovskem nasipu 10. Odprl je večna vrata ter snel z vrat, ki vodijo iz veže v trafiko, šipo. V trafiko pa ni mogel, ker je bila za šipo močna železna mreža, lopov pa očividno ni imel pripravnega orodja seboj.

Jack London:

(44)

Burni doživljaji.
Roman z južnega morja.

— Najbolje bo, če se spravite v zatišje — je klicala. — Telik naliv prihaja. Z Bogom! Z Bogom vsem!

Njene zadnje besede so že prihajale iz teme, v katero se je čoln pogreznil. Može pa so še vedno stali na mestu, gledali v ono smer, kjer je bil čoln izginil, ter poslušali enakomerno škripanje vesel, dokler ni pojenjalo in utihnilo.

— In vendar je to le deklica — je dejal Christian Young tiho in resno.

— Toda presneto brhka in spretna potovalka — se je zasmel Tudor. — In neustrasna, kajne, gospod Sheldon.

— Da, pogumna je, — je odgovoril Sheldon počasi, kajti ni se mu hotelo govoriti o njej.

Tema je postajala vedno večja in gostejša in napotili so se proti domu, spodtikajoč se ob kamenje na obali.

Dospeli so na verando, molče sedli k whiskyju ter s srepimi pogledi opazovali morje, kjer so se v premorih med posameznimi

sunki nevihte in dežja svetlikale nemirno migotajoče luči Minerve.

— Nekje tam zunaj, — je premišljeval Sheldon, — je Joana Lacklandova, deklica, ki še ni dozorela, žena, ki je lepa za pogled, ki pa ima deško dušo in deške želje, ki zapušča Berande. Sredi viharja in nemira, prav tako, kakor takrat, ko je prispela sem v svojem ribiškem čolnu z Adam Adamom pri krmilu in s svojo posadko divjakov, ki so se sklanjali nad vesli. Sedaj je sprevidel, da ga vodi njegova domišljija v sentimentalno smer in neznansko se mu je zahotelo smeha. A vendar se ni zasmel. To je gotovo ljubez, je pomislil, in to spoznanje ga je navdalo s ponosom, ker se Salomonskim otokom ni posrečilo ubiti v njem vsa čuvstva.

Eno uro kasneje je vstal Christian Young in iztrkal svojo pipo:

— Saj je večša svojega posla, bo že kako uredila to stvar, — je dejal, kakor bi nadaljeval pogovor, ki se ni bil vršil. Vendar so njegove besede vsem trem možem olajšale srce. — V čolnu ima dobro posadko in sama je tudi dober pomorščak. — Obrnil se je ter pokazal na zvezdno nebo, ki je bilo deloma še pokrito z oblaki. — Noč bo še prav lepa. Ugoden veter piha, lahko bo razpela jadra in ob jutranjem svitu prispe na Guvutu. Lahko noč! —

— Tudi jaz pojdem, prijatelj, — je dejal Tudor. — Jutri zarana odrinem. Saj je bila že sramota, da sem tako dolgo ostal tu. Lahko noč!

Ko je Sheldon ostal sam, se je zatopil v misli: — V eni uri odrinem, — to so bile besede, ki so mu zvenele v ušesih. Zasmel se je. V tistem hipu, ko je čakala nove vesti, se je odločila, da pojde. Za može to ni bilo baš laskavo, toda kaj so njo brigali može, če je mogla upati, da kupi dvojadrnico, ki je čakala v Sidney-u. Kakšno deklo je to, kakšno deklo!

V naslednjih dnevih se je zdela Sheldonu Berande strašno pusta. Zjutraj po Joaninem odhodu je videl Tudorja, ki se je odpravil na pot vzdolž reke Balesune in popoldan je z daljnogledom opazil dim parnika »Upolu«, ki je vozil Joano v Sidney. Zvečer pa je sam sedel k večerji ter posvečal mnogo več časa ogledovanju njenega praznega stola kot je dilom.

— Zakaj mi je vendar toliko do nje? — se je vprašal srdito. Saj je gotovo zadnja žena na svetu, ki bi si jo izbral. Nikdar še ni bil srečal žene, ki bi ga tako dražila in tako žalila njegova čuvstva, motila njegove navade in sloma razdirala podobo, ki si jo je ustvaril o lastnostih idealne žene. Mar je pozabil, kakšno je žensko pokolenje? Pa saj

ona sploh ni bila prava žena. Navidez žena, je bila še vedno deček. Pri svojih igrah je imela deške domisleke. Hrepenela je po pustolovščinah, in jih iskala. Toda on jo je ljubil. To je bil višek vsega in tega čuvstva ni hotel zatreti v sebi. In ni mu bilo žal, da je bilo tako. Ljubim jo — to je vse pomi-sleke uničujoče dejstvo.

Zopet se je z velikim navdušenjem lotil dela na Berande. Po Hughijevi smrti je sklenil, da se bo skušal preriniti s plantažami, toda ta sklep je temeljil bolj na prirojeni trmoglavosti.

Sedaj pa je bil položaj drugačen. Sedaj mu je Berande pomenila vse. Morala je uspevati ne le zato, ker je bila Joana njegova družabnica, temveč, ker je hotel, da ostane ona stalno na Berande. V treh letih bo nosil denar, ki je tu naložen, lepe obresti. Vse drugo bo potem priprsta in lahko dosegljiva stvar.

Tako je preživljal svoje večere; vmes pa je stikal v računi. Čez dan je bil na plantažah. Prišel je sekati nadaljnje oddelke v pragozdu in pod njegovim osebnim nadzorstvom je izsekavanje in zasajanje zemlje napredovalo mnogo hitreje kakor popreje. Začel je poskušati z nagrajami, ki jih je delil za posebno, nadurno delo in želel neprestano, da bi imel še več črncev za delo na razpolago. (Dalje prih.)

— Dva hrvaška žeparja sta ukradla na doljenjskem koldvoru posestniku Ivanu Polglajnu iz Vabče vasi iz notranjega žepa suknjiča listnico, v kateri se je nahajalo okrog 2000 Din gotovine in nekaj davčnih in zavarovalnih listin.

Svetlo likanje ovrtnikov ter likanje perila se najlepše izvršuje v higijenični pralnici F. Šimencea, Kolodvorska ulica 8. Izvršuje tudi popravila perila.

Gospodarstvo.

KARTELI IN ZLORABLJANJE CARINSKE ZASČITE.

Da je življenje v Jugoslaviji tako drago, ni krivo ničesar drugega kot to, da so cene industrijskim izdelkom tako visoke kot v nobeni drugi evropski državi.

Gornje dejstvo je toliko bolj usodno za državo, ki je po ogromni večini agrarna in mora svoje potrebe po industrijskih izdelkih plačevati z velikimi množinami poljedelskih proizvodov. Namen zaščitnih carin je predvsem, si ustvariti domačo industrijo in se v tem pogledu oprostiti od tujega trga. Iz teh motivov je gotovo jugoslovenska vlada izredno povišala uvozne carine, da preiskrbi domačemu prebivalstvu cene industrijske izdelke, ako se vzame v obzir, da se je zvišal dinar v zadnjem letu za celih 83%. Razvoju domače industrije ni zaščitna carina ničesar koristila, ker je bil industrijski trg takorekoč monopoliziran.

Konkurenca je prenehala in domača industrija je znatno omejila svoje obrate iz enostavnega razloga, ker se je omejil konsum na minimum in se je z malim delom veliko zaslužilo in ni bilo radi tega potrebno izkoristiti vse kapacitete obratov. Doseglo se je pa to, da je bilo jugoslovensko prebivalstvo samo v preteklem letu oškodovano za okroglo dve milijardi dinarjev, kar točno odgovarja porastu dinarja v isti dobi. Vrhutega so zaščitne carine ogromno povspešile postanek raznih industrijskih kartelov, ki s svojo sebično gospodarsko politiko, skrajno otežujejo gospodarski položaj zemlje.

Treba obenem pripomniti, da se nahaja velik del naše industrije v tujih rokah in da dobiček kartelov v veliki meri bogati inozemstvo.

Vsi naši poljedelski proizvodi se morajo ravnati po svetovnem tržišču, medtem ko diktira industrijskim izdelkom ceno mala grupa industrijalcev, ki se krijejo za visokimi zaščitnimi carinami in izmozgavajo državo.

O posledicah pretirane carinske zaščite hočemo navesti samo en primer.

Ze štiri mesece se vleče vprašanje odkupa sladkorne pese. Leto za letom se je produkcija sladkorne pese krasno razvijala. Dandanes groze producenti sladkorne pese, da ne bodo sejali več to rastlino in to iz enostavnega razloga, ker sladkorni kartel absolutno noče plačevati producentom sladkorne pese primernih cen in grozi z zmanjšanjem sladkorne produkcije, medtem ko je vlada naivno mislila, da z zaščitno carino poviša sladkorno produkcijo. Karteliziranim tvornicam ni za to, da povišajo produkcijo, ampak da višajo po svoji volji cene. Računa se, da bodo tovarne sladkorja profitirale v tem letu okroglo 280 milijonov dinarjev in to bo vse na račun našega konsumenta in razvoja sladkorne industrije same.

Skrajni čas je že, da se popolnoma revizira sedanja carinska politika, ki ni rodila ničesar drugega, kot za gospodarstvo škodljive industrijske kartele, splošno krizo v industrijski produkciji in vedno naraščajočo brezposelnost. Vendar ne gre, da se na račun države, trgovine, poljedelstva in vseh drugih stanov favorizira mala skupina ljudi na škodo celokupnega gospodarstva.

—RZ.

Ljubljanska borza, dne 24. marca 1925.

Vrednote: 7% invest. pos. iz l. 1921 den. 64, bl. 65; 2½% državna renta za vojno škodo den. 157, bl. 160; Celjska pos. den. 210, bl. 210; Ljublj. kred. banka den. 235; Merkantilna banka den. 110, bl. 127; Prva hr. šted. den. 840, bl. 846; Slavenska banka den. 73; Kred. zav. za trg. in ind. den. 190, bl. 200; Stroj. tov. in liv. bl. 185; Trb. prem. dr. den. 410, bl. 422; Zdr. pap. Vevče den. 100, bl. 110; »Stavbna družba« den. 265, bl. 280.

Produktna borza: Hrastovi frizi od 6 do 9, od 25 do 60, fco meja den. 1380; smrekovi hlodi od 25 cm prem. napr., 4 m dolž., fco Ljubljana bl. 250; hrastovi plohi, 42 mm, od 18—30 cm, 2.65 m dolž., fco meja den. 1450; Bukovo oglje la, fco Podbrdo, 1 vag., den. 118, bl. 118; bukova drva, napolsuha, cepan., fco Postojna, 5 vag., den. 25, bl. 25. — Pšenica prekmurska 74/75, fco Dolnja Lendava bl. 470; pšenica medjimurska, 72 kg, par. Ljubljana bl. 465; odpadek pšenice, par. Ljubljana bl. 300; otrobi pšenični, drobnji, juta vreče, fco Ljubljana bl. 210; otrobi pšenični, drobnji, pol pap. pol juta vreče, fco Ljubljana bl. 205; otrobi pšenični, debeli, juta vreče, par. Ljubljana den. 245, bl. 257.50; koroza nova, promptna, par. Ljubljana den. 205, bl. 215; koroza drobna, medjimurska, par. Ljubljana bl. 240; koroza okr., prompt., fco medjimurska post. bl. 230; koroza nova, dobava april, fco Postojna trans. bl. 250; koroza z drobo, juta vreče, fco Ljubljana bl. 400; oves makedonski, orig., par. Ljubljana den. 330, bl. 330; ajda siva, fco štajerska postaja

bl. 287.50; bučne peške, neresetane, fco hrv. post. bl. 450; bučne peške, rešetane, fco hrv. post. bl. 500; bučne peške, rešetane, fco, Rijeke neocar. bl. 525; krompir rdečkast, fco štaj. post. bl. 140; krompir beli, fco štaj. post. bl. 135; krompir rumeni, fco štaj. post. bl. 110.

BORZE.

Beograd, 24. marca. London 303.50, New York 63.45, Pariz 331.5, Praga 188.35, Curih 12.24, Milan 257.5, Berlin 15.15, Bukarešta 30.20, Dunaj 0.0895.

Curih, 24. marca. Beograd 8.17, New York 5.187, London 24.80, Pariz 27.15, Milan 21.10, Praga 15.40, Dunaj 0.007315.

× Trgovinske pogodbe z našimi sosednjimi državami. Kakor poročajo iz Beograda, se pričnejo v kratkem zopetna pogajanja glede trgovinskih pogodb z Rumunijo, Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaško. Pogajanja, ki so se z nekaterimi državami že vršila in bila pred kratkim prekinjena, se sedaj obnovijo. Zakon o budžetnih dvanajstih bo povlaščal vlado, da bo sklepala končnoveljavne trgovinske pogodbe, ki naj nadomestijo dosedanje provizorije, na podlagi nove carinske tarife. Pričakuje se, da se pogajanja že v najkrajšem času uspešno končajo.

× Dividenda »Bank of England«. Angleška novčana banka »Bank of England« izkazuje za preteklo bilančno polletje 678.622 angl. funtov čistega dobička ter je določila 6 odstotno dividendo.

× Nove najdbe zlata v Rusiji. V Novem ležišču zlata, ki je bilo v Rusiji odkrito koncem leta 1923 v Aldanskem okraju republike Jakutov, je bilo pridobljenega zlata v letu 1924 5950 kg. Računa se, da bo v letu 1925 znašala produkcija že preko 7600 kg zlata. Preje popolnoma opustošena pokrajina šteje sedaj že preko 11.000 iskalcev zlata.

× Podaljšanje poljskega petrolejskega kartela. Na Dunaju je bila dne 23. t. m. seja, katere so se udeležili vsi zastopniki vodilnih poljskih petrolejskih podjetij. Določijo in preiščejo naj se predpogoji za podaljšanje petrolejskega kartela. Tudi poljska vlada polaga veliko važnost za sestavo takega kartela in to za večletno dobo. Pogajanja, o katerih se sklepa, da bodo ugodno rešila vprašanje petrolejskega kartela, kateremu naj se osigura najmanj 5 letni obstoj, se bodo nadaljevala v aprilu t. l. v Varšavi.

× Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 6. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg mila za perilo in do 10. aprila t. l. glede dobave 150 kg bele movine. Oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Upravni svet Trgovske banke d. d. v Ljubljani
naznanja, da je njega večletni član, gospod

IVAN RAKOVČ

industrijalec v Kranju

dne 23. marca 1925 nenadoma preminul.

Bodi blagemu pokojniku, ki si je pridobil za zavod
nevenljivih zaslug, časten in hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 24. marca 1925.

UPRAVNI SVET
Trgovske banke d. d. v Ljubljani

Edgar Rice Burroughs:

Tarzanovi doživljaji v džungli.

Mesec mu ni odgovoril. Zastrl si je obličje in tedaj je Tarzan resnično menil, da se ga Goro boji. Splezal je z drevesa, prebudil Numga ter mu razkladal, kako je ustrahoval mesec.

Numga stvar ni zanimala. Zaspano se je prelegnil in svetloval Tarzanu, da naj jo odkuri.

— A kje bom našel boga? — je trdovratno spraševal Tarzan. — Ti si star. Če je bog, si ga moral gotovo videti. Povej, kakšen je? Kje živi? —

— Jaz sem bog, — je dejal Numgo. — Zdaj spim, pusti me. —

Nekaj trenutkov je Tarzan nepremično strmел na Numga. Lepa glava se je povlekla med pleča, široka čeljust je izstopila in pokazala zobe. Tiho renčel je planil na opico ter mu zasadil zobe v kosmatla pleča. Dvakrat ga je stresel, nato je popustil.

— Si ti bog? —

— Ne! je stokal Numgo. — Jaz sem le stara, uboga opica. Pusti me v miru. Pojdi in vprašaj Gomanganije, kje je bog. Oni niso kosmati in so zelo pametni. Ti bodo že vedeli.

Tarzan je izpustil Numgo. Nasvet mu je prijal. Razmerje med njim in Mbougovim rodом je bilo vse prej kot prijazno, toda zdaj bo zopet lahko zasledoval svoje zaklete sovražnike ter jim prisluškoval.

Tako se je zgodilo, da se je Tarzan zopet podal proti vasi, poln pričakovanja, da bo odkril stvarnika vseh stvari. Na potu je še enkrat preizkušal

16

svoje orožje — ostrino noža, število pušic, struno na loku — tehtal je kopje, nekdanji ponos črnega bojevnika.

Tarzan se je pripravljal na svidenje z bogom. Toda kdo bi ne potrdil, da je za neznanega sovražnika najkoristnejša zadeva kopje ali zastupljena pušica. Bil si je v svesti, kakšen bo izid boja, katerega bi začel bog. Ker pa je imel zanj pripravljeno kopo vprašanj, je vendarle upal, da se bo srečal z miroljubnim bogom.

V temi se je približal vasi. V senci drevesa je poiskal priljubljeno mesto nad vasjo. Spodaj je videl moze in žene. Može so bili strašno pobarvani — grši kakor v resnici. Med njimi se je premikala ogromna postava z bikovo glavo, hodeča po dveh nogah. Do gležnjev ji je visel zadaj rep, z eno roko je držala zebri rep, v drugi pa je nosila sveženj pušic.

Tarzan je bil elektriziran. Kaj se je tako hitro sešel z bogom? Ta stvar ni bila ne žival, ne človek, torej kaj drugega, če ne bog. Tarzan je zasledoval sleherno kretnjo neznanega bitja. Videl je, kako se može in žene trumoma odmikajo, kakor bi se bali čudežne prikazni. Zdaj je zapazil, da bog govori, da vsi napeto poslušajo. Prepričan je bil, da nihče drugi kot bog ne deluje na Gomanganije s takim strahom. Kdo drugi bi jim zamašil usta brez strelci? Tarzan jih je namreč sovražil pred vsem zaradi tega, ker so bili tako klepetavi.

V tej noči je bil Tarzan priča čudnim dogodkom, o katerih ni nič razumel in je mislil, da morajo biti baš zaradi tega v zvezi z bogom. Gledal je, kako so trije mladeniči sprejeli svoja prva bojna

kopja, kar je skrivnostni čarodej povečal z groznimi in tesnobnimi prizori.

Z velikim zanimanjem je opazoval Tarzan, kako so vsem trem prerezali kožo na lakteh in se s krvjo pobratili z Mbongo. Coprniki je nato zavihal zebri rep, ga pomočil v kotel in škropil prsa in čela novincev z zacoprano vodo. Če bi Tarzan vedel, da postanejo na ta način bojevniki neranljivi, bi skočil doli in zajel velik korec čarodejne vode ter ugrabil skrivnostni zebri rep.

Ker pa ni ničesar razumel, ga je spreletavalo enako hipnotično čustvo, kakor črnce tam doli.

Čim dalje je Tarzan motril dogodka, tem bolj je bil prepričan, da gleda boga. Sklenil je govoriti z njim. Sklep in dejanje sta se izvršila v Tarzanu istočasno.

Pri Mbongovih črncih je histerična napetost prekipela. Samo malenkost je bila še potrebna in izbruhnila bi živčna ekstaza pod utisi coprnije.

Nenadoma je za palisadami zarjul lev. Črnci so vztrepotali, niti dihati si niso upali. Prisluškovali so, kdaj se zopet oglasi grozotno tuljenje. Celo čarodej je obstal, premišljujoč, kako bi izkoristil strah lastnih ljudi. Večer je bil zanj plodonosen. Poleg treh koza, ki so mu jih darovali novinci, je prejel od prestrašenih, obožujočih ga vaščanov žita, steklenih biserov in velik kos bakrene žice.

V razburjenih živcih zamorcev je še vedno odmeval Numin glas, ko se je nenadoma neka ženska presunljivo zasmejala. Ta trenutek je porabil Tarzan ter se spustil z drevesa v vas. Že je stal sredi zagrizenih sovražnikov, za glavo višji od drugih, zravnkan kot pšica.

Prispevajte za tiskovni sklad "NARODNEGA DNEVNIKA"!

„Opeka“

prvovrstne zidake priporoča
opekarna

„EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na
Viču (Brdo) — Pisarna v
Pražakovi ulici 3, prtljiče.

M. Arcibašev

„SANIN“

svelovnoznani roman rav-
nokat izšel v slovenskem
prevodu (488 strani.)

Broširano Din 52.—, veza-
no Din 90.—.

ZVEZNA KNJIGARNA

Marijin trg štev. 8.

Elegantna

spalnica, nova kompletna, jesenova
politrirana, se takoj ugodno proda.
Naslov pove uprava.

Kapitalisti!

Večja tovarna v Sloveniji, tako vpe-
ljana, da ne more toliko izdelati, ko-
likor ima naročil, brez konkurence,
želi povečati obrat. Potreben kapital
500.000 Din proti vknjižbi ali pristop
kot družabnik z osebnim sodelova-
njem. Sprejme se tudi inostranski
kapital. Uspešno posredovanje se
honorira po dogovoru. Ponudbe na
upravo lista pod: »Tovarna 125«.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 3.—, vsaka nadaljna beseda
50 para.

Samostojna

inteligentna gospodična priključuje
znanosti želi znanstva s izobraže-
nim, značajnim, odličnim dobro si-
tuiranim gospodom od 40 do 50 let v
svrhu eventualne ženitve. Le resne
ponudbe pod »Slučaje na upravo
lista.

Čebulček in Česen

nudi najceneje Sever
& Komp., Ljubljana.

Avtorsko

pravice in patente kupuje in prodaja
oziroma posreduje njih nakup in
prodajo Gospodarska pisarna, družba
z o. z., Ljubljana, Wolfova ulica 1/II.

Krajevne zastopnike sprejema

večja zavarovalna družba pod zelo
ugodnimi pogoji. Pismene ponudbe
pod »Zavarovalnica« na »Publicitas«
d. d., Ljubljana.

Na dobro

se ceno domačo hrano se sprejme
red gospodov in gospodičen. Naslov
se izve v upravi lista.

19 let

priznane, »Larucin« pilule najsigur-
nejše ozdravijo kapavico (Tripper).
— Dobiva se po vseh lekarnah po
20 Din škatlja. Po pošti razpošilja
lekarna Blum, Subotica.

Samostojna gospodična

želi poročiti uradnika v starosti do
50 let. — Ponudbe prosi na upravo
lista pod: »Nadač«.

Kupi se

malo posestvo v bližini mesta Ljub-
ljane, pripravno za obrt. — Ponudbe
na upravo lista pod »Kupecc«.

Mesečno sobo

išče novinar. Ponudbe na upravo li-
sta pod »Takoje«.

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki nudijo popolno varstvo
z vknjižbo in z zastavo zalog blaga, iščejo.

posojila oz. družabnika ali kupca

Ponudbe sprejema in pojasnila daje

GOSPODARSKA PISARNA, družba z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ulica 1.-II.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,
modno blago, pletenine, izpne robce, ščetke, sekance, toaletno blago.
Telefon 913

Náš najboljši soprog, oče, ded, tast in brat, gospod

IVAN RAKOVČ

tovarnar in posestnik, član trgovske in obrtne
zbornice za Slovenijo itd.

je danes ob 6. popoldne nenadoma v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v četrtek, dne 26. t. m. ob polu petih popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje
pokopališče.

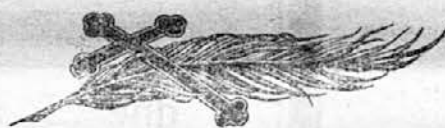
Zadušnica se opravi v petek, dne 27. t. m. ob 8. zjutraj v župni cerkvi.

Neutolažljivi priporočamo blagega pokojnika vsem, posebno pa onim, ki jim je bil zvest
in dober prijatelj, v ljub in časten spomin.

K R A N J, dne 23. marca 1925.

Mara Rakove roj. Eržen, soproga.

Anka omož. Polak, Olga omož. Fajdiga, hčeri. — Karolina Dobida roj. Rakove, sestra. — Ing. Karol
Polak, tovarnar, Dr. Božidar Fajdiga, okr. zdravnik, zeta. — Daša, Uroš, Breda Polak, Darja Fajdiga,
vnuki.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani naznanja žalostno
vest, da je v ponedeljek, dne 23. marca 1925 zvečer preminul njen
dolgoletni pravi član, gospod

Ivan Rakovc

veleindustrijalec v Kranju.

Zbornica je z njim izgubila izredno delavnega, velezaslužnega
in visokocenjenega člana. Hvaležna blagemu pokojniku, ga trajno
ohrani v najčastnejšem spominu.

V Ljubljani, dne 24. marca 1925.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časo-
plise, lepake, brošure, posetnice in razglednice.
Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge
uradne tiskovine. Lastna knjižgoveznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552